

FEDEA ETA EKINTZA

Ezkontza, Elizaren legedi berrian

Ba dira zenbait urte, Elizaren legedia* berriztatze delako. Horretarako, munduko apezpikuei noizbehinka galdeketak egiten zaizkie Erromatik. Orainsu apezpikuei bidali zaien inkestak,* kristau ezkontzari dagozkion galderak egiten ditu, legegai* berriak ere aurkeztuz.

Dirudienez, tokian tokiko apezpikuei aginpide gehiago emango zaie, ezkontzarako zenbait eragozpen aska ditzaten. Eragozpenen arlo horretan ba zegoen orain arteko legedian hutsune nabarmen xamar bat: ez zituela, alegia,* haintzakotzat* hartzen, posible diren anormaltasun psikosexual batzuk.* Ezkongaiengan gerta litezkeen ezjartotasun horik* ere gogoan hartzen dira oraingo legegai berrietan, psikologiak argitara atera dituen ezagutzak kontuan edukirik.

Jubany Kardinalea eta katalana

Aurtengo Jochs Florals edo Poesi Jaietan, Jubany Kardinaleak izan du sarrerako mintzaldia. Hitzaldi horretako zenbait pentsamenduk guretzat ere balio du noski.

Liturgi barnean herriaren hizkuntzak duen garrantzia gogoratu zuen Kardinaleak, Kataluniako elizgizonen lanak eta asmoak aipatuz. «Gaur, zoritxarrez, hainbat eskolatan —esan zuen— herri horren hizkuntza ahanzten denean (nahiz eta lege berriek egoera hori nolabait gaintitu nahi), elizak dira otoitza eta erlijio hezkuntza* jatorrizko mintzairan emango diguten tokiak. Egia da, hala ere, gertakari berri bat agertu dela gure artean: lan bila datozkigun hainbat mila kanpotar, beren hizkuntza eta kultur balioekin etorri dira. Gure apezak saiatzen dira horietaz ere arduratzen, haien bihotzetara beraien hizkuntzan mintzatu. Hala ere, Elizak —bidezko denez— ez du zokoratzen, bultzatzen baizik, katalan hizkuntzaren usarioa, izan ere berau baita ondasun bikainen eta gotorrena* gure herrialdean, eta beronek erakusten baitzigu ongien geure semeen kultur egoera eta norberaren sentimendu gorenak».

Euskararen ofizialtasuna

Dirudienez, azken aldion normalduz doaz Elizaren eta gure Herriaren arteko loturak; harremanak eta erlazioak.

Gainera uste dut, alderdikeriak alde batera utzirik, arazo hau bere bide egokiak hartuz doala. Euskal Herriaz eta euskal kulturaz arduratzen diren aldizkariak ere honetan bat datozela ikusi dugu. Adibidez, ANAITASUNAn agertutako zenbait artikulu ezin hobek, ZERUKO ARGIAko editorial egoki eta ausartak,* PRINCIPE DE VIANAk Larraun ibarreko apezpe buruz dakarrena, Baionako HERRIA astekarian agertzen diren artikuluak (baina guk mugan galtzen ditugunak).

Elizak, ba dirudi, azkenekoz gure Herriaren nortasuna eta esistentzia onhartu nahi dituela. Bizkaian hor dugu ihazko udazkenean euskal kulturari buruzko programazioa, eta hemen dugu orain udaberriko apezpikuaren homilia famatua.

Noizbait urak bere bidea egin nahi du. Baina luzaroan bere bidetik kanpo bortxaz ibili ondoan, ba dirudi, bidearen hildoa* ezin duela ediro.* Horregatik, ez da batere harrigarria, gure zazpi hibaien hainbat ur ez dela dagokion bidera bat batean egokituko, eta zuzenkontrako urbide arrotzetan zehar iraun beharko duela oraindik.

Euskara ofizialki onhartzeko dea* Elizan? Haren seilu, paper, ageri eta arazo ofizialetan ba ote du lekunik euskarak?

Elizan, zorionez, haur bati euskarazko izena jar dakioko. Hori ofizialki onhartua da. Eta asko pozten gara. Baina bataio ageriak, ezkontza eta heriotz ageriak bete litezke euskaraz? Horretarako parroketan dauden paperak denak erdaraz idatzirik daude. Honek zer esan nahi du: nagikeriaz ala ezinbestean eginak direla gauzak?

Ez kongai gazte batzuek beren ezkontza ageria erdaraz bertzerik gura ez badute, ez dutea elizaz ezkontzerik?

Guk erantzun argi bat gura genuke, euskarak zer ofizialtasun maila duen jakiteko.

Primatu berria Ingalaterran

Michael Ramsey jaunak utzi du Ingalaterrako Primatu aulki, Eliza Anglikanoaren irekialdi berri bat zuzendu eta burutu ondoren. Ramseyren haro hau ekumenismo giroz egin da, gainerako kristau elizenganako elkar hizketa oparoa* sortuz.

Maiatzaren 14ean izendatu du Britainia Handiko Erreginak Primatu berria: Frederick Donald Goggan, orain artean Yorkeko apezpiku izan dena.

Ingalaterrako Elizaren barnea ezagutzen dutenek diotenez, Canterburyko artxapezpiku berria nahiko joera kontserbatorrekoa da; eta kristau elizen arteko harremanak ez dira lar* pizkortuko orain, askoren ustetan. Wilson laboristak eraman du arazoa, izendapen honetarako ere bera baita Erreginaren kontseilaria.

Vatikanoan lapurrak hauzuean

Vatikanoko Estatuan, 1929. urtean eraiki zenetik, aurtengo maiatzaren 14ean hasi da ageriko lehen hauzia. Dirudienez, Vatikanon lan egiten zuten zazpi enplegatutako lapurketak egin dituzte, aintzinako gauza baliotsuak, gurutzetxoak, dominak* eta dirua ere ohostuz.

Aspaldi handitan hutsik egon diren Vatikanoko gartzelak, horientzat ireki dira; eta hauzi honetan kondenatuak gertatzen badira, beharbada beste hilabete batzuk egin beharko dituzte oraindik espetxean.

Kontzientzi objektoreak Italian

1972.eko abenduan atera zen Italian, kontzientziak eragirik soldadutza egin nahi ez zutenentzako legea. Ordutik iragan apirilarte, ez zen inoiz bete lege hori. Oraingoan, 174 mutil izan dira onhartuak «objetore» bezala. Beste 300 zain daude.

Beren artean elkarte bat egin dute, eta erakunde* bat sortu ere bai, beren eskubideak jagoteko.* Defentsako Ministerioan, berriz, objetoreentzako bulego* berezi bat antolatu da. Beste soldaduek baino zortzi hilabete gehiago eman behar dute soldadutzan. Gauza ez direnen etxeetan, eritegietan,* zaharren etxeetan eta bestetan beteko dute beren zerbitzua. Soldadutzat, beste soldaduek bezala, 500 lira irabaziko dituzte eguneko. Estatuak, berriz, 1.000 lira emango dizkie eguneko, haiek lan egiten duten erakunde edo etxeei.

Portugaleko gobernu berria eta dibortzioa

Kristau Demokraziaren, eskuineko alderdien eta Aita Sainduaren gomendioak* gorabehera,* Italian egindako referenduma dibortzioaren alde irten da, denok dakigunez. Egia esan, katoliko askok ere beren baiezkua eman diote dibortziari, beren erlijioaren arabera* kristauak ezin dibortzia daitezkeela uste ukan* arren, eskubide hori beste erlijio eta pentsamolde-tako hiritarrei ezin uka dakiekeela eritiz.

Honez gero, Irlanda eta Espainia dira, Europan dibortzioa onhartzeko ez duten Estatu bakarrak. Portugalen zibilki ezkontutakoentzat ba dago dibortziorik, ez ordea katoliko eran egindakoentzat. Gobernu berria dela eta, ba liteke berau ere hor aldatzea.

Egileak:

Jon ASTORKIA
Joseba INTXAUSTI
Manu PAGOLA